

วิชา บริษัท

การบรรยายภาคค่ำ ครั้งที่ ๖ และ ๗

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๙

ดร.พรภัทร์ ตันติกุลนันท์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

1

บริษัท บรรยาย ๘ ครั้ง

๑. ครั้งที่ ๑ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๙.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๒. ครั้งที่ ๒ และ ๓ วันศุกร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๓. ครั้งที่ ๔ และ ๕ วันศุกร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๔. ครั้งที่ ๖ และ ๗ วันศุกร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๕. ครั้งที่ ๘ วันศุกร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๙ เวลา ๑๙.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.

2

บริษัทจำกัด

3

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๓ ทุนของบริษัท (หุ้น) และผู้ถือหุ้น

หัวข้อที่ ๔ การจัดการงานของบริษัท

หัวข้อที่ ๕ เงินปันผลและเงินทุนสำรอง

หัวข้อที่ ๖ การเพิ่มทุนและลดทุน

หัวข้อที่ ๗ การเลิกบริษัทและชำระบัญชี

4

หัวข้อที่ ๔ การจัดการงานของบริษัท

๔.๑ การบริหารงานของบริษัท

๔.๒ การควบคุมการบริหารงานของบริษัทโดยที่ประชุมใหญ่

5

๔.๑ การบริหารงานของบริษัท

๔.๑.๑ กรรมการเป็นผู้มีอำนาจบริหารงานของบริษัท

๔.๑.๒ การแต่งตั้งกรรมการและการพ้นจากตำแหน่ง

๔.๑.๓ องค์ประชุมกรรมการและการประชุมกรรมการ

๔.๑.๔ หน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการ

6

๔.๒ การควบคุมการบริหารงานของบริษัทโดยที่ประชุมใหญ่

๔.๒.๑ ประเภทของการประชุมใหญ่

๔.๒.๒ หลักเกณฑ์การประชุม

๔.๒.๓ มติธรรมดาและมติพิเศษ

๔.๒.๔ การเพิกถอนมติ

7

๔.๑.๔ หน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการ

มาตรา ๑๑๖๘ ในอันที่จะประกอบกิจการของบริษัทนั้น กรรมการต้องใช้ความเอื้อเฟื้อสอดส่องอย่างบุคคลค้าขายผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง

ว่าโดยเฉพาะ กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันในประการต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (๑) การใช้เงินค้ำหุ้นนั้น ได้ใช้กันจริง
- (๒) จัดให้มีและรักษาไว้ให้เรียบร้อย ซึ่งบรรดาสมุดบัญชีและเอกสารที่กฎหมายกำหนดไว้
- (๓) การแจกเงินปันผลหรือดอกเบี้ยให้เป็นไปโดยถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้
- (๔) บังคับการให้เป็นไปโดยถูกต้องตามมติของที่ประชุมใหญ่

อนึ่ง ท่านห้ามมิให้ผู้เป็นกรรมการประกอบการค้าขายใด ๆ อันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับการค้าขายของบริษัทนั้น ไม่ว่าทำเพื่อประโยชน์ตนหรือเพื่อประโยชน์ผู้อื่น หรือไปเข้าหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างค้าขายอื่นซึ่งประกอบกิจการมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันและแข่งขันกับกิจการของบริษัท โดยมีได้รับความยินยอมของที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้น

บทบัญญัติที่กล่าวมาข้างบนนี้ให้ใช้บังคับตลอดถึงบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนของกรรมการด้วย

มาตรา ๑๑๖๙ ถ้ากรรมการทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัท บริษัทจะฟ้องร้องเรียกเอาสินไหมทดแทนแก่กรรมการก็ได้ หรือในกรณีที่บริษัทไม่ยอมฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดจะเอาคดีนั้นขึ้นมาก็ได้

อนึ่ง การเรียกร้องเช่นนี้ เจ้าหนี้ของบริษัทจะเป็นผู้เรียกบังคับก็ได้เท่าที่เจ้าหนี้ยังคงมีสิทธิเรียกร้องแก่บริษัทอยู่

(๑) หน้าที่ใช้ความระมัดระวังในการจัดการงาน มาตรฐานของผู้ประกอบการค้าเอาใจใส่ในกิจการของตน

ต้องดำเนินการตามวิชาชีพนั้น เช่น เป็นกรรมการธนาคาร ใช้มาตรฐานนายธนาคาร ไม่ใช่มาตรฐานของตัวกรรมการ

ฎีกาที่ ๒๑๙๑/๒๕๔๑ มาตรา ๑๑๖๘ วรรคแรก บัญญัติให้กรรมการใช้ความเอื้อเพื่อสอดส่องอย่างบุคคลค้าขาย ผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง ส่วนวรรคสองหมายถึง กิจกรรมที่จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษมากขึ้น หาได้หมายความว่า กรรมการจะต้องร่วมกันรับผิดชอบกิจการ ๔ ประการ ที่บัญญัติในวรรคสอง มาตรา ๑๑๖๘ เท่านั้นไม่

เมื่อมาตรา ๑๑๖๘ บัญญัติให้กรรมการทุกคนต้องมีหน้าที่เอื้อเพื่อสอดส่อง การจะเป็นกรรมการของบริษัทใด กรรมการผู้นั้นจึงต้องประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจในการประกอบกิจการของบริษัทนั้นด้วย มิฉะนั้นกรรมการก็ไม่อาจเอื้อเพื่อสอดส่องกิจการให้ได้ดี ธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ต้องอาศัยกรรมการผู้มีความรอบรู้ในธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ด้วย เพื่อให้เอื้อเพื่อสอดส่องกิจการของธนาคารให้ลุล่วงไปด้วยดี การที่ธุรกิจของโจทก์ประสบปัญหามาเป็นเวลานาน..ไม่ว่าการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องอยู่

ในระดับไม่พอใช้จนถึงด้อยคุณภาพจัดชั้นเป็นสูญและสงสัยจำนวนสูง การแสดงผลกำไร...ผิดพลาดเพราะแท้จริงแล้วธุรกิจของโจทก์ขาดทุนมิใช่กำไร มีการให้สินเชื่อแก่กลุ่มผู้บริหารมาก...หนี้ในกลุ่มดังกล่าว หลักประกันไม่คุ้มหรือไม่มีเลย จำเลย....เป็นกรรมการของโจทก์มีหน้าที่ต้องดูแลการบริหารกิจการของโจทก์มิให้เสียหาย กลับปล่อยให้มีการให้สินเชื่อโดยหลักประกันไม่คุ้ม เมื่อหนี้ถูกจัดเป็นหนี้เสียก็ได้เร่งรัดติดตามหนี้ แม้ธนาคารแห่งประเทศไทยแจ้งให้มีการแก้ไขข้อผิดพลาด...ก็หาได้ดำเนินการใด ...โดยสามัญสำนึกของวิญญูชนผู้ประกอบการค้าเช่นนั้นควรจะพึงรู้ได้ แต่มิได้กระทำการใดเพื่อปกป้องความเสียหายอันจะเกิดแก่โจทก์ จึงถือได้ว่าจำเลยที่... มิได้ใช้ความเอื้อเพื่อสอดส่องในการประกอบกิจการของโจทก์ จะอ้างว่าไม่รับรู้การบริหารงานของโจทก์หรือมิได้มาทำงานเป็นประจำก็ดี ไม่มีหน้าที่ที่ดีเพื่อปิดความรับผิดชอบของตนหาได้ไม่

(๒) หน้าที่เฉพาะตามมาตรา ๑๑๖๘ วรรคสอง ๔ อนุมาตรา

-ใช้เงินค่าหุ้นกันจริง ครั้งแรกอย่างน้อยร้อยละ ๒๕ (มาตรา ๑๑๑๐ วรรคสอง) พร้อมส่วนล้ำมูลค่าหุ้น (มาตรา ๑๑๐๕ วรรคสอง) และห้ามหักหนี้กับบริษัท (มาตรา ๑๑๑๙)

-จัดให้มีและเก็บรักษาสมุดบัญชีและเอกสารอื่น เช่น บัญชีเงินสด บัญชีแสดงทรัพย์สิน (มาตรา ๑๒๐๖ (๑) (๒)) สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น (มาตรา ๑๑๓๙)

-แจกเงินปันผลหรือดอกเบีย เมื่อมีกำไร ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ (มาตรา ๑๒๐๑ และ ๑๒๐๒)

-บังคับการตามมติที่ประชุมใหญ่

(๓) หน้าที่ไม่ค้าขายแข่ง

-ห้ามประกอบการค้าขาย สภาอย่างเดียวกันและแข่งขันกับการค้าขายของบริษัท ในนามตนเองหรือผู้อื่น

สภาพ ดูจากวัตถุประสงค์ของบริษัทและกรรมการ

แข่งขัน ดูจาก เวลา และสถานที่

-ห้ามเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบที่ประกอบกิจการ สภาอย่างเดียวกัน และแข่งขันกับกิจการของบริษัท

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนหรือไม่ก็ตาม

-ข้อยกเว้นคือ ได้รับความยินยอมของที่ประชุมใหญ่

-ผลของการฝ่าฝืน

รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑๖๙

(๔) ความรับผิดชอบของกรรมการต่อบริษัท

-หากกรรมการได้กระทำความผิดหน้าที่ตามข้อบังคับหรือตามมติที่ประชุมใหญ่ หรือตามข้อ (๑) ถึง (๓) จนเกิดความเสียหาย อาจถูกฟ้องให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ตามมาตรา ๑๑๖๙ ผู้มีอำนาจฟ้อง ได้แก่ บริษัท ผู้ถือหุ้น และเจ้าหน้าที่ของบริษัท

-กรณีผู้ถือหุ้นฟ้อง ต้องเนื่องจากบริษัทไม่ยอมฟ้อง (มีการบอกกล่าวให้บริษัทฟ้องแล้ว) เพราะกรรมการเป็นผู้แทนนิติบุคคล เป็นการฟ้องแทนและเพื่อประโยชน์บริษัท ไม่ใช่เพื่อตนเอง (คำขอตายฟ้องให้กรรมการรับผิดชอบต่อบริษัท) บริษัทต้องมีสิทธิฟ้องคดี ถ้าบริษัทฟ้องแล้วจะฟ้องอีกไม่ได้ และจะฟ้องขอให้ศาลบังคับเรื่องอื่นนอกจากค่าสินไหมทดแทนไม่ได้

ฎีกาที่ ๙๑๙๑/๒๕๖๐ เมื่อโจทก์ที่ ๑ บริษัทจำกัด ใช้สิทธิฟ้องร้องจำเลย ในฐานะกรรมการที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท โดยให้จำเลยปิดบัญชีหรือร่วมกันกับผู้มีอำนาจอื่นปิดบัญชีเงินฝากธนาคารและส่งมอบแคชเชียร์เช็คพร้อมส่งมอบเงินพิพาทหรือชำระเงินแก่โจทก์ที่ ๑ แล้ว โจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔๑ ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น จึงไม่ใช่บุคคลที่ถูกโต้แย้งสิทธิตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ และมีใช้กรณีที่บริษัทไม่ยอมฟ้องร้อง อันจะเป็นเหตุให้ผู้ถือหุ้นต้องฟ้องแทน หรือฟ้องเพื่อประโยชน์ของบริษัท ตามมาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง โจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔๑ จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๘๙๑๔/๒๕๕๙ คำฟ้องของโจทก์อาศัยสิทธิความเป็นเจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นมาฟ้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่กรรมการแทนบริษัทซึ่งไม่ยอมฟ้องร้องตามมาตรา ๑๑๖๙ โดยบทกฎหมายดังกล่าวเป็นเรื่องที่บริษัทยังไม่เลิกและกรรมการทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ถ้าบริษัทไม่ยอมฟ้องร้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่กรรมการ ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดจะเอาคดีนั้นขึ้นว่าก็ได้ แต่ปรากฏว่าในขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ บริษัทถูกนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทขีดชื่อออกจากทะเบียนไปแล้วโดยที่ไม่ปรากฏว่าศาลมีคำสั่งให้จัดซื้อบริษัทกลับคืนเข้าสู่ทะเบียน จึงต้องถือว่าบริษัทเป็นอันเลิกกันแล้วในขณะที่ฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๑๒๖๔ (เดิม)

ฎีกาที่ ๑๔๒๖/๒๕๕๒ มาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า ถ้ากรรมการทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัท ๆ จะฟ้องร้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่กรรมการก็ได้ หรือในกรณีที่บริษัทไม่ยอมจะฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดจะเอาคดีนั้นขึ้นว่ากล่าวก็ได้ นั้น เป็นการให้อำนาจแก่ผู้ถือหุ้นฟ้องกรรมการบริษัทผู้ทำให้บริษัทเสียหาย ซึ่งโดยปกติบริษัทย่อมเป็นผู้ฟ้องเรียกให้กรรมการผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายแก่บริษัท ส่วนผู้ถือหุ้นจะเป็นผู้ฟ้องตามมาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง ได้นั้น จะต้องฟ้องแทนหรือฟ้องเพื่อประโยชน์ของบริษัท เฉพาะกรณีที่บริษัทไม่ฟ้องและเป็นการฟ้องเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น แต่การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ขอให้พิพากษานิติกรรมขายสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นโมฆะ หาใช่เป็นการฟ้องเพื่อเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยที่ ๑ ไม่ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๔๖๐๕/๒๕๖๑ โจทก์อ้างว่าเป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงในบริษัทจำเลยที่ ๑ ผู้ถือหุ้นทุกคนของบริษัทถือหุ้นแทนโจทก์ หากเป็นจริง โจทก์ก็เป็นเพียงผู้ถือหุ้น ไม่ได้เป็นกรรมการบริษัทซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคล มีสิทธิเพียงควบคุมการดำเนินงานของกรรมการตามที่กฎหมายบัญญัติ หากอาจก้าวล่วงเข้าไปจัดการงานของบริษัท หรือหากกรรมการทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัท ซึ่งบริษัทมีสิทธิฟ้องร้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่กรรมการแล้วบริษัทไม่ยอมฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นจะเอาคดีนั้นขึ้นว่าก็ได้ตามมาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง อันเป็นการใช้สิทธิของบริษัทเพื่อประโยชน์ของบริษัท แต่ผู้ถือหุ้นหาอาจจะเข้ามาดำเนินการฟ้องเพิกถอนนิติกรรมสัญญาที่กรรมการบริษัทกระทำไปตามอำนาจหน้าที่ไม่ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้นิติกรรมการจดทะเบียนซื้อขายทรัพย์สินตามฟ้องระหว่างบริษัทจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๕ เป็นโมฆะ และให้โอนทรัพย์สินกลับมาเป็นของบริษัทจำเลยที่ ๑ ตามเดิม...

-กรณีเจ้าหนี้บริษัทฟ้อง ฟ้องได้เท่าที่ ยังคงมีสิทธิเรียกร้องแก่บริษัท และค่าสินไหมทดแทนตกแก่บริษัท ต้องเรียกจากบริษัทอีกทอดหนึ่ง

-ข้อยกเว้นความรับผิด

มาตรา ๑๑๗๐ เมื่อการซึ่งกรรมการคนใดได้ทำไปได้รับอนุมัติของที่ประชุมใหญ่แล้ว ท่านว่ากรรมการคนนั้นไม่ต้องรับผิดในการนั้นต่อผู้ถือหุ้นซึ่งได้ให้อนุมัติหรือต่อบริษัทอีกต่อไป

ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นซึ่งมิได้ให้อนุมัติด้วยนั้นฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่ประชุมใหญ่ให้อนุมัติแก่การเช่นนั้น

หากการที่เกิดความเสียหายได้ทำไปโดยได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ ไม่ว่าก่อนหรือหลังการกระทำ กรรมการไม่ต้องรับผิดต่อบริษัทหรือผู้ถือหุ้นที่อนุมัติ แต่ผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้อนุมัติยังฟ้องให้รับผิดได้ภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

๔.๒ การควบคุมการบริหารงานของบริษัทโดยที่ประชุมใหญ่

๔.๒.๑ ประเภทของการประชุมใหญ่

๔.๒.๒ หลักเกณฑ์การประชุม

๔.๒.๓ มติธรรมดาและมติพิเศษ

๔.๒.๔ การเพิกถอนมติ

21

๔.๒.๑ ประเภทของการประชุมใหญ่

มาตรา ๑๑๗๑ ให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นทั่วไปเป็นประชุมใหญ่ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนบริษัท และต่อนั้นไปก็ให้มีการประชุมเช่นนี้ครั้งหนึ่งเป็นอย่างน้อยทุกระยะเวลาสิบสองเดือน

การประชุมเช่นนี้ เรียกว่าประชุมสามัญ

การประชุมใหญ่คราวอื่นบรรดาเป็นนอกจากนี้ เรียกว่าประชุมวิสามัญ

มาตรา ๑๑๗๒ กรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ที่สุดแต่จะเห็นสมควร

ถ้าบริษัทขาดทุนลงถึงกึ่งจำนวนต้นทุน กรรมการต้องเรียกประชุมวิสามัญทันทีเพื่อแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบการที่ขาดทุนนั้น

มาตรา ๑๑๗๓ การประชุมวิสามัญจะต้องนัดเรียกให้มีขึ้นในเมื่อผู้ถือหุ้นมีจำนวนหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าแห่งจำนวนหุ้นของบริษัทได้เข้าชื่อกันทำหนังสือร้องขอให้เรียกประชุมเช่นนั้น ในหนังสือร้องขอนั้นต้องระบุว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อการใด

มาตรา ๑๑๗๔ เมื่อผู้ถือหุ้นยื่นคำร้องขอให้เรียกประชุมวิสามัญดังได้กล่าวมาในมาตราก่อนนี้แล้ว ให้กรรมการเรียกประชุมโดยพลัน

ถ้าและกรรมการมิได้เรียกประชุมภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำร้องไซ้ ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งเป็นผู้ร้อง หรือผู้ถือหุ้นคนอื่น ๆ รวมกันได้จำนวนดังบังคับไว้นั้นจะเรียกประชุมเองก็ได้

การประชุมใหญ่สามัญ เช่น รับรองงบการเงิน ตั้งกรรมการ ค่าตอบแทนกรรมการ

-ครั้งแรก ภายใน ๖ เดือนนับแต่จดทะเบียนจัดตั้ง

-ครั้งต่อไป อย่างน้อยทุก ๑๒ เดือน

การประชุมใหญ่วิสามัญ สำหรับเรื่องที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องเสนอผู้ถือหุ้นประจำปี หรือกรณีเร่งด่วน

ฎีกาที่ ๑๒๕๓/๒๕๓๗ การประชุมวิสามัญเป็นการประชุมใหญ่ครั้งอื่น นอกจากการประชุมสามัญตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๑ ซึ่งการประชุมวิสามัญโดยปกติจะเป็นเรื่องรีบด่วนสำคัญที่ต้องให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัย ไม่อาจรอจนกว่าจะมีการประชุมสามัญได้ และผู้ถือหุ้นอาจต้องออกเสียงลงมติ

(๑) กรรมการเพียงคนเดียวเรียกประชุมสามัญผู้ถือหุ้นได้

ฎีกาที่ ๔๘๓๑/๒๕๖๑ การประชุมสามัญผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นการประชุมใหญ่นั้น ตามมาตรา ๑๑๗๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้เพียงว่าให้มีการประชุมดังกล่าวครั้งแรกภายใน ๖ เดือน นับแต่วันจดทะเบียนบริษัทและครั้งต่อ ๆ ไป อย่างน้อย ๑ ครั้ง ทุก ๑๒ เดือน โดยมีได้มีบทบังคับให้ต้องเรียกประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาและลงมติกันเสียก่อนว่าจะให้เรียกประชุมผู้ถือหุ้นหรือไม่ ดังนั้นการที่ อ. กรรมการบริษัทจำเลยออกหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้นของจำเลยจึงไม่เป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ไม่มีเหตุต้องเพิกถอน

(๒) กรณีประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ๑) คณะกรรมการเป็นผู้มีสิทธิเรียกประชุม หรือ ๒) ผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนหุ้น ร้องขอให้กรรมการเรียกประชุม

-คณะกรรมการเรียกประชุม ต้องไม่ใช่กรรมการคนใดคนหนึ่ง

ฎีกาที่ ๑๐๔๐/๒๕๖๑ คำว่า กรรมการ ตามมาตรา ๑๑๗๒ วรรคหนึ่ง หมายถึงคณะกรรมการ มิได้หมายถึง กรรมการคนหนึ่งคนใดหรือหลายคน การที่จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ กรรมการคนหนึ่งคนใดชอบที่จะนัดเรียก ประชุมกรรมการ เพื่อพิจารณากันเสียก่อนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๖๒ มติของคณะกรรมการจะต้องถือเอาเสียงข้างมากเป็นใหญ่ตามที่บัญญัติใน มาตรา ๑๑๖๑ การที่ผู้คัดค้านทั้งสองซึ่งเป็นกรรมการเรียกประชุมใหญ่โดยมิได้กระทำตามขั้นตอนดังกล่าว การนัดเรียกประชุมใหญ่ตลอดจนการประชุมและการลงมติจึงเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ.

- เหตุที่คณะกรรมการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ได้แก่ เมื่อเห็นสมควร หรือ เมื่อบริษัทขาดทุนลงถึงกึ่งจำนวนต้นทุน
- ส่วนกรณีผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนหุ้น ทำหนังสือร้องขอให้กรรมการเรียกประชุม ไม่ต้องดูจำนวนคน หากไม่เรียกประชุมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถือหุ้นยื่นคำร้อง ผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ เรียกประชุมเองได้

๔.๒.๒ หลักเกณฑ์การประชุม

(๑) การเรียกประชุม

มาตรา ๑๑๗๕ คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ให้ส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า
เจ็ดวัน แต่ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นชนิดที่มีใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือ ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งครั้งหรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า เจ็ดวัน ด้วย หากเป็นคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้กระทำการดังกล่าว ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า สิบสี่วัน

คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพ
แห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน และในกรณีที่เป็นการบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้ระบุข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติด้วย

-ให้บอกกล่าวโดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ระยะเวลาคือ ส่งก่อนวันนัด ประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน ไม่ใช่ไปถึงไม่น้อยกว่า ๗ วัน แม้อยู่ต่างประเทศ (ฎีกาที่ ๘๕๙๒/๒๕๕๙)

- ถ้าไม่แจ้งไปยังผู้ถือหุ้นก่อนวันนัด ๗ วัน แต่ผู้ถือหุ้นมาประชุมโดยพร้อมเพรียง ถือว่าทราบนัดแล้ว บอกกล่าวชอบ

-ถ้ามีหุ้นชนิดใบหุ้นออกแก่ผู้ถือ ต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งครั้งหรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน

-สภาพแห่งกิจการที่ต้องระบุ คือ วาระการประชุมต่างๆ เช่น พิจารณางบการเงินประจำปี

-กรณี “วาระอื่นๆ” ต้องเป็นเรื่องไม่สำคัญ จะนำมาใช้ถอดถอนหรือแต่งตั้งกรรมการไม่ได้ (ฎีกาที่ ๙๑๒๗/๒๕๕๙, ๓๔๑๓/๒๕๖๐)

ฎีกาที่ ๙๑๒๗/๒๕๕๙ การที่ที่ประชุมมีมติด้วยเสียงข้างมากอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงวาระการประชุมวาระที่ ๓ จากเดิมที่ว่า “พิจารณาการแต่งตั้งกรรมการแทนกรรมการที่ออกตามวาระและกำหนดอำนาจกรรมการ” เป็นว่า “พิจารณาแต่งตั้งกรรมการแทนกรรมการที่ออกตามวาระ และแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติม และกำหนดอำนาจกรรมการ” ซึ่งวาระการประชุมที่เปลี่ยนแปลงใหม่เหมือนกับวาระการประชุมเดิมเฉพาะในส่วนที่ว่า “พิจารณาแต่งตั้งกรรมการแทนกรรมการที่ออกตามวาระและกำหนดอำนาจกรรมการ” ส่วนวาระที่เปลี่ยนแปลงใหม่ที่ไม่ตรงกับวาระการประชุมวาระที่ ๓ เดิม คือ แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติม ซึ่งการประชุมที่เพิ่มเติมเป็นวาระการประชุมที่กำหนดเร่งด่วนกะทันหัน มิได้เป็นวาระที่กำหนดไว้ในสำเนาหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้น จึงเป็นวาระการประชุมที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ

มาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง ที่ว่า คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลาและสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน เมื่อมีการประชุมตามวาระนั้นและมีมติแต่งตั้งกรรมการใหม่ จึงเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ที่เกิดจากการประชุมใหญ่ที่ได้มีการนัดเรียกประชุมฝ่าฝืนบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้างต้น และแม้ในสำเนาหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้นจะกำหนดวาระการประชุมวาระที่ ๖ ว่าพิจารณาเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ไว้ด้วยก็ตาม ที่ประชุมใหญ่ก็ไม่อาจอ้างวาระดังกล่าวเพื่อให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาเรื่องแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมได้เนื่องจากวาระการประชุมที่ว่า พิจารณาเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ใช่สาระสำคัญของการบริหารกิจการบริษัทแต่เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย สัพเพเหระมากกว่าที่สามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดล่วงหน้า แต่เรื่องการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมเป็นเรื่องสำคัญ

ของบริษัทที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทควรจะได้ใช้เวลาคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนวันประชุม หากที่ประชุมใหญ่ใช้วาระดังกล่าวเพื่อประชุมลงมติเรื่องการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมก็อาจจะเป็นการฉ้อโกงผู้ถือหุ้นมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้เกิดการเสียหายแก่ผู้ถือหุ้นและบริษัทได้ มติของที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นเฉพาะในส่วนที่แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมขึ้นมานั้นเป็นมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบตามมาตรา ๑๑๗๕ แล้ว มติที่ประชุมใหญ่จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๔๑๓/๒๕๖๐ ข้อความในหนังสือบอกกล่าวเรียกประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดให้เป็นไปตาม มาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวกฎหมายมุ่งประสงค์ให้คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เป็นการแจ้งให้ผู้ถือหุ้นของบริษัททราบล่วงหน้า นอกจากจะแจ้งว่าบริษัทจะจัดให้มีการประชุมใหญ่ในวัน เวลา และสถานที่ใดแล้ว **ยังกำหนดให้แจ้งถึงสภาพกิจการที่จะได้ประชุมกัน และหากเป็นการเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษก็ต้องระบุข้อความที่จะให้ลงมติอีกด้วย เพื่อให้ผู้ถือหุ้นจะได้มีโอกาสเตรียมตัวเพื่อสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะประชุมกันได้อย่างเต็มที่** สำหรับสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากันซึ่งจะต้องระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้น คือเรื่องหรือกิจการที่จะนำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาและลงมติ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญหรือกระทบต่อส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้น และไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเฉพาะสภาพการดำเนินธุรกิจที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือต้องเป็น

เรื่องที่ต้องลงมติพิเศษเท่านั้น เมื่อพิจารณาสำเนาหนังสือขอเชิญประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นแล้ว เห็นได้ว่า ได้ระบุถึงสภาพแห่งกิจการหรือเรื่องสำคัญที่จะให้ที่ประชุมพิจารณาและลงมติเพียง ๓ เรื่อง โดยระบุไว้เป็นวาระที่ ๑ ถึงที่ ๓ **ไม่มีวาระเรื่องพิจารณาถอดถอนกรรมการของจำเลยที่ ๑ ส่วนวาระที่ ๔ ระบุว่าพิจารณาเรื่องอื่น (ถ้ามี) นั้น ไม่เป็นการระบุถึงสภาพกิจการหรือเรื่องสำคัญที่จะให้ที่ประชุมพิจารณาลงมติ ทั้งผู้ถือหุ้นไม่มีโอกาสเตรียมตัวที่จะมาสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นได้เนื่องจากไม่ทราบว่าจะมีการพิจารณาเพื่อลงมติในเรื่องใดบ้าง หรือกล่าวได้ว่าวาระการประชุมเรื่องอื่น ๆ นั้นเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ** ซึ่งในเรื่องการถอดถอนกรรมการบริษัทนั้น มาตรา ๑๑๕๑ ได้กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เท่านั้นที่จะถอดถอนได้ แสดงว่าเรื่องการถอดถอนกรรมการบริษัทเป็นเรื่องสำคัญ และเห็นได้ว่าเป็นการกระทบต่อส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้นเนื่องจากเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอำนาจ

บริหารกิจการและดูแลผลประโยชน์แทนตน ผู้ถือหุ้นจึงชอบที่จะได้รับทราบ โดยการแจ้งถึงเรื่องดังกล่าวล่วงหน้าเพื่อได้เตรียมตัวก่อนเข้าร่วมพิจารณาในที่ประชุม การที่ที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นได้พิจารณาและลงมติให้ถอดถอนโจทก์ออกจากการเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑ ในวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ โดยไม่มีวาระเรื่องการถอดถอนโจทก์ดังกล่าวในคำบอกกล่าวเรียกประชุมเป็นการพิจารณาและลงมตินอกวาระหรือเรื่องที่กำหนดไว้ จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

-กรณีประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษ ให้บอกกล่าวโดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ระยะเวลาคือ ส่งก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน

-ถ้ามีหุ้นชนิดใบหุ้นออกแก่ผู้ถือ ต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งครั้งหรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน

-เนื้อหาคำบอกกล่าว นอกจากสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการ ต้องมีข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติเพื่อผู้ถือหุ้นจะได้เตรียมสอบถามหรือแสดงความเห็น เช่น ระบุไว้ตรงๆ วาระที่..แก้ไขหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อที่ ชื่อของบริษัท จาก...เป็น... หรือ ระบุโดยใช้เอกสารแนบ แก้หนังสือบริคณห์สนธิข้อที่...วัตถุประสงค์ของบริษัท ตามเอกสารแนบ

ฎีกาที่ ๓๐๗๕/๒๕๖๐ จำเลยที่ ๑ มีหนังสือเชิญประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้น ระบุการพิจารณาแก้ไขข้อบังคับเป็นระเบียบวาระการประชุมที่ ๒ ซึ่งตามหนังสือเชิญประชุมมีข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นหรือเรียกว่า ข้อบังคับฉบับปัจจุบันและร่างข้อบังคับฉบับแก้ไขส่งไปพร้อมด้วย เมื่อมีเอกสารแนบท้ายดังกล่าวย่อมเป็นการแสดงเนื้อหาของข้อบังคับที่จะมีการแก้ไข อันอยู่ในระเบียบวาระการพิจารณาของที่ประชุมซึ่งจะต้องทำเป็นมติพิเศษ ถือได้ว่าเป็นการแจ้งข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติพิเศษในเรื่องการแก้ไขข้อบังคับไปยังผู้ถือหุ้นแล้ว

(๒) ผู้เข้าประชุม

มาตรา ๑๑๗ ผู้ถือหุ้นทั่วทุกคนมีสิทธิจะเข้าประชุมในที่ประชุมใหญ่ได้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นประชุมชนิดใดคราวใด

-แม้ยังใช้เงินค่าหุ้นไม่ครบ หรือมีส่วนได้เสียพิเศษก็เข้าประชุมได้
-ถ้ามีบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นและไม่ใช่นายหรือผู้จัดการโดยตรง (กรรมการ) เข้าประชุม การประชุมไม่ชอบ แต่ถ้าผู้ถือหุ้นตาย ผู้จัดการมรดกเข้าประชุมแทนเจ้ามรดกได้

ฎีกาที่ ๑๒๕๓/๒๕๓๗ ในวันประชุมวิสามัญ จำเลยยังไม่ได้จัดแจ้งการรับโอนหุ้นของโจทก์ทั้งสองลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๒๙ วรรคสาม โดยจำเลยปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อจะเรียกประชุมวิสามัญ โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีสิทธิที่จะเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๗

(๓) วิธีการประชุม

-องค์ประชุม

มาตรา ๑๑๗๘ การประชุมใหญ่ต้องมีผู้ถือหุ้นหรือผู้รับมอบฉันทะจากผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมกันไม่น้อยกว่าสองคนและมีจำนวนหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่แห่งทุนของบริษัท จึงจะสามารถลงมติในเรื่องใด ๆ ได้

-ผู้เข้าประชุมรวมกันไม่น้อยกว่า ๒ คน คนเดียวไม่ได้ จำนวนองค์ประชุมถ้าข้อบังคับกำหนดไว้ก็เป็นไปตามนั้น แต่รวมจำนวนหุ้นต้องไม่น้อยกว่า ๒๕%

ฎีกาที่ ๓๐๗๔/๒๕๖๐ (ก่อนกฎหมายแก้ไข) การประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นกฎหมายมุ่งประสงค์ให้บรรดาผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับกิจการของบริษัท โดยมีประธานดำเนินการประชุมและมีการเสนอข้อมติให้ที่ประชุมออกเสียงลงคะแนน การประชุมจึงเป็นการร่วมกันปรึกษาหารือ ซึ่งที่ประชุมจะต้องมีบุคคลอย่างน้อย ๒ คนเป็นผู้เข้าประชุม

เพื่อร่วมกันพิจารณาตัดสินข้อมติต่างๆ ที่เสนอต่อที่ประชุม หากใช้บุคคลเพียงคนเดียวจะทำการประชุมได้โดยลำพังไม่ การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทผู้คัดค้านมี ว. ผู้รับมอบฉันทะ ของ ก. เป็นผู้ถือหุ้นที่มาประชุมเพียงคนเดียว แม้ ก. ถือหุ้น ๒๐๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ๔๐% ของจำนวนหุ้นทั้งหมดก็ตาม แต่ผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียวย่อมไม่อาจดำเนินการประชุมและมีมติใดๆ ตามกฎหมายได้ การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น และการลงมติเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการจึงเป็นไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติอันเป็นข้อปฏิบัติของการประชุมใหญ่และไม่ชอบด้วยกฎหมาย

-ประธานในที่ประชุม

มาตรา ๑๑๘๐ ในการประชุมผู้ถือหุ้นทั่วไปเป็นประชุมใหญ่ทุก ๆ ครั้งให้ผู้เป็นประธานในสภากรรมการนั่งเป็นประธาน

ถ้าประธานกรรมการเช่นว่านี้ไม่มีตัวก็ดี หรือไม่มาเข้าประชุมจนล่วงเวลานัดไปแล้วสิบห้านาทีก็ดี ให้ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่นั้นเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นนั่งเป็นประธาน

มาตรา ๑๑๘๑ ผู้นั่งเป็นประธานจะเลื่อนการประชุมใหญ่ใด ๆ ไปเวลาอื่น โดยความยินยอมของที่ประชุมก็ได้ แต่ในที่ประชุมซึ่งได้เลื่อนมานั้น ท่านมิให้ปรึกษากิจการอันใดนอกไปจากที่ค้างมาแต่วันประชุมก่อน

มาตรา ๑๑๘๓ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน จะเป็นในการชুমือกี้ดี หรือในการลงคะแนนลับก็ดี ให้ผู้เป็นประธานในที่ประชุมมีคะแนนอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

-ถ้ามีประธานกรรมการ ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุมใหญ่ ถ้าไม่มีให้เลือกผู้ถือหุ้นขึ้นเป็นประธาน (ไม่รวมถึงผู้รับมอบฉันทะหรือกรรมการที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้น)

-ประธานในที่ประชุมมีคะแนนเสียงอีกคะแนน เพื่อชี้ขาดกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน และมีสิทธิเลื่อนการประชุม

ปฏิภาที่ ๑๑๑/๒๕๒๑ โจทก์เป็นประธานกรรมการของบริษัท จึงเป็นประธานการประชุมใหญ่เมื่อไม่มีข้อบังคับของบริษัทกำหนดเป็นอย่างอื่น เมื่อประธานบอกเลิกประชุม การประชุมก็สิ้นสุดลงกรรมการอื่นประชุมต่อไปโดยไม่นัดประชุมใหม่โดยบอกกล่าวก่อนตามข้อบังคับ เป็นการไม่ชอบด้วยข้อบังคับและ มาตรา ๑๑๗๔ ๑๑๗๕

ฎีกาที่ ๕๒๔๕/๒๕๖๑ บริษัทไม่เคยแต่งตั้งกรรมการคนใดให้เป็นประธานกรรมการของบริษัท ดังนั้น ในวันที่มีการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท จึงเป็นกรณีที่ผู้ถือหุ้นซึ่งอยู่ในที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะต้องมีการเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นนั่งเป็นประธานที่ประชุมตามมาตรา ๑๑๘๐ วรรคสอง การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท ฮ.ดำเนินไปโดยไม่มีการเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นนั่งเป็นประธานที่ประชุมตามมาตรา ๑๑๘๐ วรรคสอง เมื่อการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวได้ประชุมกันโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมใหญ่ มติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวจึงเป็นมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบ

-ผู้มีสิทธิลงคะแนน หลักคือ ผู้ถือหุ้นทุกคน เว้นแต่บางกรณี

-มาตรา ๑๑๘๓ ถ้ามีข้อบังคับของบริษัทวางเป็นกำหนดไว้ว่า ต่อเมื่อผู้ถือหุ้นแต่จำนวนเท่าใดขึ้นไปจึงให้ออกเสียงเป็นคะแนนได้ไซ้ ท่านว่าผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งไม่มีหุ้นถึงจำนวนเท่านั้น ย่อมมีสิทธิที่จะเข้าร่วมกันให้ได้จำนวนหุ้นดังกล่าว แล้วตั้งคนหนึ่งในพวกของตนให้เป็นผู้รับฉันทะออกเสียงแทนในการประชุมใหญ่ใด ๆ ได้

-มาตรา ๑๑๘๔ ผู้ถือหุ้นใดยังมีได้ชำระเงินค่าหุ้นซึ่งบริษัทได้เรียกเอาแต่ต้น ให้เสร็จสิ้น ท่านว่าผู้ถือหุ้นคนนั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเป็นคะแนน

-มาตรา ๑๑๘๕ ผู้ถือหุ้นคนใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษในข้ออันใดซึ่งที่ประชุมจะลงมติ ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นคนนั้นออกเสียงลงคะแนนด้วยในข้อนั้น

-ส่วนได้เสียต้องเป็นพิเศษไม่ใช่ตามธรรมดา คือ ผู้ถือหุ้นมีส่วนได้เสียโดยตรง เช่น ชื่อที่ดิน กู้ยืมเงิน แต่ไม่รวมถึงการตั้งกรรมการ ให้บริษัทชำระหนี้แก่ตน

ฎีกาที่ ๖๔๕๔/๒๕๖๑ การแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการบริษัทเป็นเรื่องปกติของการบริหารจัดการบริษัท ซึ่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือครอบงำของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ดังนั้นผู้ถือหุ้นย่อมมีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการบริษัทได้ โดยถือตามคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็น**บทบัญญัติที่รับรองสิทธิของผู้ถือหุ้นในการควบคุมดูแลการจัดการงานของบริษัท** การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ **ใช้สิทธิออกเสียงปลดโจทก์ทั้งสองออกจากกรรมการและปลดโจทก์ที่ ๑ ออกจากประธานกรรมการ และแต่งตั้งจำเลยที่ ๒ เป็นประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ แทน** จึงเป็นปกติธรรมดาของวิธีการจัดการบริษัทจำกัด

-การลงคะแนนเสียง มี ๒ วิธี ชูมือและลงคะแนนลับ

มาตรา ๑๑๘๒ ในการลงคะแนนโดยวิธีชูมือนั้น ท่านให้นับว่าผู้ถือหุ้นทุกคนที่มาประชุมเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมแทนมีเสียงหนึ่งเป็นคะแนน แต่ในการลงคะแนนลับ ท่านให้นับว่าผู้ถือหุ้นทุกคนมีคะแนนเสียงเสียงหนึ่งต่อหุ้นหนึ่งที่ตนถือ

มาตรา ๑๑๙๐ ในการประชุมใหญ่ใด ๆ ข้อมติอันเสนอให้ลงคะแนนท่านให้ตัดสินด้วยวิธีชูมือ เว้นแต่เมื่อก่อนหรือในเวลาทีแสดงผลแห่งการประชุมนั้น จะได้มีผู้ถือหุ้นสองคนเป็นอย่างน้อยติดใจร้องขอให้ลงคะแนนลับ

มาตรา ๑๑๙๒ ถ้ามีผู้ติดใจร้องขอโดยชอบให้ลงคะแนนลับ การลงคะแนนเช่นนั้นจะทำด้วยวิธีใดสุดแล้วแต่ผู้เป็นประธานจะสั่ง

มาตรา ๑๑๙๓ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน จะเป็นในการชูมือก็ดี หรือในการลงคะแนนลับก็ดี ให้ผู้เป็นประธานในที่ประชุมมีคะแนนอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

-หลักคือออกเสียงโดยวิธีชูมือ เว้นแต่ผู้ถือหุ่นอย่างน้อยสองคนขอให้ลงคะแนนลับ อาจร้องขอก่อนวันประชุม แต่ไม่มาในวันประชุมก็ได้
ลงคะแนนลับคือนับจำนวนหุ่น ส่วนลงคะแนนโดยวิธีชูมือ ผู้ถือหุ่น ๑ คน ได้ ๑ เสียง

-วิธีในการลงคะแนนลับตามแต่ประธานสั่ง เช่น เขียนใส่กระดาษปิดช่อง

-ถ้าประธานในที่ประชุมเป็นผู้ถือหุ่นด้วย ก็มีสิทธิออกเสียงในฐานะผู้ถือหุ่น และมีสิทธิออกเสียงชี้ขาดกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน

ฎีกาที่ ๘๐๓๒/๒๕๕๙ ผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นประธานในที่ประชุม แต่อีกสถานะหนึ่งที่เป็นผู้ถือหุ่นก็ยังมีสิทธิออกเสียงลงมติได้ และถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ประธานในที่ประชุมก็มีคะแนนอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ตามมาตรา ๑๑๙๓ เท่ากับว่าประธานในที่ประชุมจะมีคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งหากกรณีมีการลงมติแล้วมีคะแนนเสียงเท่ากัน

๔.๒.๓ มติธรรมดาและมติพิเศษ

(๑) มติธรรมดา ถือตาม เสียงข้างมาก ของผู้ถือหุ่นที่มาประชุม เฉพาะที่ได้ออกเสียง (ไม่รวมงดออกเสียง/ไม่เข้าประชุม)

(๒) มติพิเศษ ถือตาม คะแนนเสียงข้างมากไม่ต่ำกว่าสามในสี่ ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ่นที่มาประชุม และมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน (กรณีงดออกเสียงก็ถือว่าคัดค้านมติพิเศษ)

มาตรา ๑๑๙๔ การใดที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำโดยมติพิเศษ ที่ประชุมใหญ่ต้องลงมติในเรื่องนั้นโดยคะแนนเสียงข้างมากไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ่นที่มาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน
กิจการที่ใช้มติธรรมดา เช่น เลือกตั้งกรรมการ ถอดถอนกรรมการ อนุมัติบำเหน็จกรรมการ ส่วนกิจการที่ใช้มติพิเศษ เช่น เปลี่ยนแปลงข้อบังคับ แก้ไขหนังสือบริคณห์สนธิ เพิ่มทุนโดยออกหุ้นใหม่ เลิกบริษัท

๔.๒.๔ การเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่

มาตรา ๑๑๙๕ การประชุมใหญ่นั้นถ้าได้นัดเรียกหรือได้ประชุมกัน หรือได้ลงมติฝ่าฝืนบทบัญญัติในลักษณะนี้ก็ดี หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัทก็ดี เมื่อกรรมการหรือผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดร้องขึ้นแล้ว ให้ศาลเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบนั้นเสีย แต่ต้องร้องขอภายในกำหนดเดือนหนึ่ง นับแต่วันลงมตินั้น

-เพิกถอนมติ ไม่ใช่เพิกถอนการประชุม

(๑) เหตุขอให้เพิกถอน

-นัดเรียกประชุมไม่ชอบ เช่น คณะกรรมการต้องเป็นผู้เรียกประชุมวิสามัญ (มาตรา ๑๑๗๒ วรรคหนึ่ง) ถ้าผู้ถือหุ้นร้องขอต้อง ๑ ใน ๕ ของหุ้น (มาตรา ๑๑๗๓) ส่งคำบอกกล่าวเรียกประชุมไม่ชอบ น้อยกว่า ๗ วัน หรือ ๑๔ วัน ไม่มีสภาพแห่งกิจการ ไม่ระบุข้อความ (มาตรา ๑๑๗๕)

ฎีกาที่ ๕๘๓๙/๒๕๓๙ มาตรา ๑๑๙๗ วรรคสอง กำหนดให้บริษัทมีหน้าที่ส่งสำเนาบัตรให้แก่ผู้ถือหุ้น ก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน จำเลยไม่ได้ส่งสำเนาบัตรไปยังผู้ถือหุ้นก่อนวันประชุมล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน การลงมติในการประชุมในระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองงบการเงินจึงไม่ชอบ โจทก์ผู้ถือหุ้นย่อมขอให้เพิกถอนเสียได้

-การประชุมไม่ชอบ เช่น บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นเข้าประชุม (มาตรา ๑๑๗๖) เข้าประชุมคนเดียว (มาตรา ๑๑๗๘)

-การลงมติไม่ชอบ เช่น ไม่ให้ลงคะแนนลับเมื่อผู้ถือหุ้นสองคนร้องขอ (มาตรา ๑๑๙๐) บางกิจการต้องลงมติพิเศษ (เช่น ข้อบังคับใหม่ ลดทุน เลิกหรือควบบริษัท) แต่กลับลงมติธรรมดา

(๒) ผู้มีสิทธิขอให้เพิกถอน

-เฉพาะกรรมการหรือผู้ถือหุ้น (รวมถึงทายาทผู้รับมรดกผู้ถือหุ้นที่ตาย แม้ยังไม่จดทะเบียนในสมุดทะเบียน)

(๓) กำหนดเวลาร้องขอต่อศาล

-๑ เดือน นับแต่วันลงมติ ไม่ใช่อายุความ ศาลยกขึ้นวินิจฉัยได้

ฎีกาที่ ๙๔๗๙/๒๕๕๘ โจทก์ทั้งสองขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเพิ่มทุนของบริษัท ซึ่งก็คือขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท โดยให้โจทก์ทั้งสองและจำเลยทั้งสองถือหุ้นตามอัตราส่วนก่อนการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าว อ้างว่าการเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวให้โจทก์ทั้งสองไม่ชอบ เป็นเรื่องขอให้เพิกถอนมติเพราะการประชุมใหญ่นัดเรียกประชุมฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย การขอให้เพิกถอนต้องยื่นต่อศาลภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันลงมติ

(๔) กรณีที่ไม่ใช่เรื่องการเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ ตามมาตรา ๑๑๙๕

-ทำรายงานประชุมเท็จ ไม่มีการประชุมเลย

ฎีกาที่ ๗๙๒๖/๒๕๕๗ การประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นไม่ได้ประชุมกันจริง และเป็นการทำรายงานการประชุมเท็จที่ไม่มีผลตามกฎหมาย ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นมีส่วนได้เสียร้องขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนที่อาศัยการประชุมใหญ่เท็จได้ การทำรายงานการประชุมใหญ่เท็จเพื่อนำไปจดทะเบียนก็ไม่ใช่การประชุมใหญ่ผิดระเบียบเพราะฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อบังคับของบริษัทอันจะอยู่ในบังคับที่ต้องร้องขอให้เพิกถอนภายใน ๑ เดือน นับแต่วันลงมติตามมาตรา ๑๑๙๕

-เรียกประชุมโดยผู้ถือหุ้นที่ไม่มีสิทธิ

ฎีกาที่ ๑๓๑๐/๒๕๑๗ คณะกรรมการของบริษัทมีมติให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีในวันที่ ๒๘ เพื่อเลือกตั้งกรรมการชุดใหม่ แต่ ม. กรรมการคนหนึ่งกลับเรียกประชุมใหญ่ในวันที่ ๒๒ อ้างว่าทำตามคำร้องของผู้ถือหุ้น โดยไม่ได้ยื่นเรื่องราวให้คณะกรรมการพิจารณา ก่อน ถึงวันที่ ๒๒ ประธานกรรมการและกรรมการส่วนใหญ่ของบริษัทได้พากันไปยังที่ประชุม แจ้งขอระงับการประชุมในวันนั้นโดยให้ไปประชุมกันในวันที่ ๒๘ ตามที่นัดไว้แล้ว ม. ก็รับคำ ครั้นประธานกับพวกกรรมการกลับไปแล้ว ม. กลับจัดให้มีการประชุมใหญ่ขึ้นอีก โดยให้ ท. ซึ่งมีได้เป็นกรรมการบริษัทเป็นประธานที่ประชุม และที่ประชุมลงมติเลือก ท. กับพวกเป็นกรรมการ ครั้นวันที่ ๒๘ ได้มีการประชุมใหญ่กันอีกครั้งหนึ่ง ที่ประชุมไม่ยอมรับรองรายงานการประชุมวันที่ ๒๒ ดังนี้ แม้ที่ประชุมวันที่ ๒๒ จะได้ลงมติเลือก ท. กับพวกเป็น

กรรมการ ก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ เพราะกรรมการส่วนใหญ่สั่งระงับการประชุมในวันนั้นเสียแล้ว ท. กับพวกจึงมิใช่กรรมการของบริษัท การที่นายทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทรับจดทะเบียน ท. กับพวกเป็นกรรมการของบริษัท จึงเป็นการไม่ชอบบริษัทมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนได้ กรณีไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๑๑๙๕ ซึ่งจะต้องฟ้องเพิกถอนภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันลงมติ

-ผู้เข้าประชุมและลงมติไม่ใช่ผู้ถือหุ้น ไม่ถือว่าเป็นการประชุมใหญ่

(๕) ผลของการเพิกถอนมติ

-ถ้าไม่มีการเพิกถอน มติยังสมบูรณ์ เมื่อเพิกถอนแล้ว ไม่มีผลย้อนหลัง

ฎีกาที่ ๕๓๐/๒๕๓๗ ส. กรรมการของโจทก์ได้เรียกประชุมใหญ่โดยจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นกรรมการด้วยไม่ได้มีมติให้นัดเรียกประชุมใหญ่ การนัดเรียกประชุมใหญ่จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่หาทำให้การประชุมใหญ่และ

มติที่เกิดขึ้นเสียไปหรือตกเป็นโมฆะไม่ จนกว่าศาลจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้เพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบนั้นเสียก่อนตามมาตรา ๑๑๙๕ เมื่อยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าว ต้องถือว่า การนัดเรียกประชุมและการประชุมใหญ่ที่ได้ลงมติพิเศษให้เลิกบริษัทและตั้งผู้ชำระบัญชีซึ่งศาลยังไม่ได้พิพากษาเพิกถอน มีผลเป็นการนัดเรียกประชุมและประชุมใหญ่ตามกฎหมายแล้ว มติพิเศษให้เลิกบริษัทและตั้งผู้ชำระบัญชีจึงมีผลบังคับตามกฎหมาย โจทก์โดยผู้ชำระบัญชีจึงมีอำนาจฟ้องให้จำเลยทั้งสองหยุดประกอบกิจการในนามของโจทก์และส่งมอบเอกสารต่าง ๆ ของโจทก์ให้แก่ผู้ชำระบัญชีของโจทก์ได้

(๖) ผู้ถือหุ้นมีสิทธิฟ้องเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ ไม่ได้มีสิทธิฟ้องเพิกถอนนิติกรรมที่บริษัทกระทำการ

ฎีกาที่ ๔๖๐๕/๒๕๖๑ โจทก์กล่าวอ้างว่าเป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงในบริษัทโดยผู้ถือหุ้นทุกคนของบริษัทถือหุ้นแทนโจทก์ หากเป็นจริงดังที่กล่าวอ้าง โจทก์ก็มีสถานะเป็นเพียงผู้ถือหุ้นไม่ได้เป็นกรรมการบริษัทซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคล มีสิทธิเพียงควบคุมการดำเนินงานของกรรมการบริษัท หากอาจก้าวล่วงเข้าไปจัดการงานของบริษัท หรือหากกรรมการทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ซึ่งบริษัทมีสิทธิจะฟ้องร้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่กรรมการแล้วบริษัทไม่ยอมฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดจะเอาคดีนั้นขึ้นว่าก็ได้ตามมาตรา ๑๑๖๙ วรรคหนึ่ง อันเป็นการใช้สิทธิของบริษัทเพื่อประโยชน์ของบริษัท แต่ผู้ถือหุ้นอาจจะเข้ามาดำเนินการฟ้องเพิกถอนนิติกรรมสัญญาที่กรรมการของบริษัทกระทำไปตามอำนาจหน้าที่ไม่ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ขอให้พิพากษาแสดงว่านิติกรรมการจดทะเบียนซื้อขายทรัพย์สินตามฟ้อง
ระหว่างบริษัทกับจำเลยที่ ๕ ตกเป็นโมฆะ และโอนทรัพย์สินกลับมาเป็น
ของบริษัทตามเดิม

หัวข้อที่ ๕ เงินปันผลและเงินทุนสำรอง

๕.๑ เงินปันผล

๕.๒ เงินทุนสำรอง

๕.๑ เงินปันผล

มาตรา ๑๒๐๐ การแจกเงินปันผลนั้น ต้องคิดตามส่วนจำนวนซึ่งผู้ถือหุ้นได้ส่งเงินแล้วในหุ้นหนึ่ง ๆ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในเรื่องหุ้นบุริมสิทธิ

มาตรา ๑๒๐๑ ห้ามมิให้ประกาศอนุญาตเงินปันผล นอกจากโดยมติของที่ประชุมใหญ่

กรรมการอาจจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลให้แก่ผู้ถือหุ้นได้เป็นครั้งเป็นคราว ในเมื่อปรากฏแก่กรรมการว่าบริษัทมีกำไรสมควรพอที่จะทำเช่นนั้น

ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผลจากเงินประเภทอื่นนอกจากเงินกำไร ถ้าหากบริษัทขาดทุนห้ามมิให้จ่ายเงินปันผลจนกว่าจะได้แก้ไขให้หายขาดทุนเช่นนั้น

การจ่ายเงินปันผลนั้นให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่หรือกรรมการลงมติ แล้วแต่กรณี

(๑) เงินปันผล เป็นเงินจากผลกำไรของบริษัท ที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้นตามส่วนซึ่งชำระราคาแล้วของแต่ละหุ้น แบ่งเป็น ๒ ประเภท

-เงินปันผลประจำปี (มาตรา ๑๒๐๑ วรรคหนึ่ง) มติที่ประชุมใหญ่ธรรมดา
ฎีกาที่ ๗๔๑-๗๔๓/๒๕๐๑ ผู้ถือหุ้นบริษัทจำกัดจะฟ้องเรียกแบ่งเงินผลกำไรของบริษัทไม่ได้ จะฟ้องเรียกได้ก็แต่เงินปันผลจากเงินกำไรนั้น ตราบใดที่ไม่มิตที่ประชุมใหญ่ให้จ่ายเงินปันผล เงินกำไรนั้นก็เป็นของบริษัท ผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิฟ้อง

-เงินปันผลระหว่างกาล (มาตรา ๑๒๐๑ วรรคสอง) มติที่ประชุม
คณะกรรมการ เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการโดยแท้

(๒) เงินปันผลต้องจ่ายจากกำไรสะสมของบริษัท ไม่ใช่กำไรเฉพาะปีนั้น และต้องไม่มีขาดทุนสะสม (มาตรา ๑๒๐๑ วรรคสาม)

ตัวอย่าง

ทุนจดทะเบียน ๑๐ ล้านบาท ขาดทุนปีละ ๑ ล้านบาท เก้าปี ปีที่ ๑๐ ได้กำไร ๕ ล้านบาท ยังจ่ายเงินปันผลไม่ได้ เพราะขาดทุนสะสมอยู่ ๙ ล้านบาท ต้องล้างขาดทุนสะสมให้หมดก่อน

๕.๒ เงินทุนสำรอง

มาตรา ๑๒๐๒ ทุกคราวที่แจกเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยหนึ่งในยี่สิบส่วนของจำนวนผลกำไรซึ่งบริษัททำมาหาได้จากกิจการของบริษัท จนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนถึงหนึ่งในสิบของจำนวนทุนของบริษัทหรือมากกว่านั้น แล้วแต่จะได้ตกลงกำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

ถ้าได้ออกหุ้นโดยคิดเอาราคาเกินกว่าที่ปรากฏในใบหุ้นเท่าใด จำนวนที่คิดเกินนี้ท่านให้บวกทบเข้าในทุนสำรองจนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่าถึงที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน

(๑) นอกจากทุนโดยแท้ (ทุนจดทะเบียน) บริษัทต้องอ้าง “ทุนสำรอง” ไว้ เพราะทุนเป็นหลักประกันการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เมื่อเลิกกิจการ

(๒) ที่มาของ “ทุนสำรอง”

-ก่อนจ่ายเงินปันผลแต่ละครั้งต้องกันกำไรไว้เป็นทุนสำรอง อย่างน้อยร้อยละ ๕ ของผลกำไรที่จะจ่าย จนกว่าจะถึงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนทุนบริษัท (มาตรา ๑๒๐๒ วรรคหนึ่ง)

ตัวอย่าง

บริษัทมีกำไรสะสม ๒๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนจ่ายเงินปันผล ต้องกันทุนสำรองไว้ ๑๐,๐๐๐ บาท เหลือเงินกำไร ๑๙๐,๐๐๐ บาทที่นำไปจ่ายเงินปันผลได้

-ส่วนล้ำมูลค่าหุ้น ถ้าออกหุ้นราคาสูงกว่ามูลค่าหุ้น ต้องใช้ส่วนล้ำพร้อมเงินค่าหุ้นคราวแรก (มาตรา ๑๑๐๕ วรรคสอง) และส่วนล้ำนี้ต้องเก็บไว้เป็นทุนสำรอง (มาตรา ๑๒๐๒ วรรคหนึ่ง)